

GİRİŞ: NAMAZLA İLGİLİ SORULAR

Namazın önemi

Soru: Bir arkadaş, (Namaz kılmakla cennete girilemez) derken, başka bir arkadaş da, (Namaz kılmadan, cennete hiç girilmez) dedi. Hangisi doğru?

CEVAP

İki sözde de, doğruluk ve yanlışlık var. Cennete girmek için, namaz kılmak yeterli değildir. Namaz kılan, Ehl-i sünnet itikadında değilse, mutlaka cehenneme girecek, imanını kurtarabildiyse, sonunda cennete girecektir; fakat itikadı doğru olmayanın, imanla ölmesi çok zordur. İtikadının bozukluğu küfre sebep olmuşsa, o zaman cehennemde ebedi kalır.

Namaz kılmayan da, imanını kurtarabilirse, günahlarının cezasını çektikten sonra cennete girebilir; ama namaz kılmayanın imanla ölmesi çok zordur. İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Kıyamette önce, namazdan sorulacaktır. Namaz doğruysa, diğerlerinin hesabı, Allahü teâlânın yardımıyla kolay geçecektir. (2/67)

Soru: (Her çeşit şükür ve ibadet namazda toplanmıştır) sözünün açıklaması nedir?

CEVAP

İslam âlimleri, (Namaz, her çeşit şükürü kendinde toplar) demişlerdir. Büyük âlim Abdullah-i Dehlevi hazretleri de buyuruyor ki: Bütün ibadetler namaz içinde toplanmıştır:

1- Kur'an-ı kerim okumak, 2- Tesbih söylemek [SübhaneAllah demek], 3- **Resulullah**'a salevat söylemek [Salli barikleri okumak], 4- Günahlara istigfar etmek, 5- İhtiyaçları yalnız Allahü teâlâdan isteyerek Ona şükredip dua etmek [Fatiha okumak] namaz içindedir. Daha başka ibadetler de vardır. Ağaçlar, otlar, namazda durur gibi dik duruyorlar. Hayvanlar, rükû hâlinde, cansızlar da namazda oturur gibi yere serilmişlerdir. Namaz kılan, bunların ibadetlerinin hepsini yapmaktadır. (Mekatib-i şerife m. 85)

Namaz dinin direğidir

Soru: Namazın dindeki yeri nedir?

CEVAP

Namazın önemi çok büyüktür. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Namazın dindeki yeri, başın vücuttaki yeri gibidir.) [Taberani]

(Kıyamette kulun ilk sorguya çekileceği ibadet, namazdır. Namazı düzgün ise, diğer amelleri kabul edilir. Namazı düzgün değilse, hiçbir ameli kabul edilmez.) [Taberani]

(Namazı doğru kılanın, ağaçtan yaprakların döküldüğü gibi günahları dökülür.) [İ.Ahmed]

(Allahü teâlâ buyuruyor ki, "Söz veriyorum ki, namazlarını vaktinde, doğru olarak kılanı azap etmem, onu sorgu-suale çekmeden Cennete koyarım") [Hâkim]

(Her Peygamberin ümmetine son nefeste vasiyeti namazdır.) [Gunye]

Namaz kılmak böyle büyük bir ibadet olduğu için terk edilmesi de çok büyük günahdır. **Hanbeli'**de namazı terk eden küfre düştüğü için, **Şafii** ve **Maliki'**de büyük günah işlediği için ceza olarak katli gerektiği fıkıh kitaplarında yazılıdır. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Namaz dinin direğidir, terk eden dinini yıkmış olur.) [**Beyheki**]

(Namaz kılmayanın dini yoktur.) [İbni Nasr]

(Namaz kılan, kıyamette kurtulacak, kılmayan perişan olur.) [**Taberani**]

(Namaz kılmayan, kıyamette, Allahü teâlâyı kızgın olarak bulur.) [**Bezzar**]

(Namazı kasten bırakanın ibadetleri kabul olmaz ve namaza başlayana kadar Allahü teâlânın himyesinden uzak kalır.) [Ebu Nuaym]

(Bizimle kâfir arasındaki fark namazdır. Namazı terk eden kâfir olur.) [**Nesai**]

Yukarıdaki hadis-i şerifleri, Ehl-i sünnet âlimleri şöyle açıklamışlardır:

Dinimizde en büyük günahı işleyen kâfir olmaz. Bunun için namaz kılmayana kâfir denmez. Fakat namaz, çok önemli bir ibadet olduğu için, namaz kılmayanın imanla ölmesi çok zayıf bir ihtimaldir. Namaz kılmayanın kalbi kararır, diğer günahları işlemekten çekinmez. Günahlar da insanı küfre sürükler. Bazı âlimler, namaz kılmayanın kâfir olacağını bildirmişlerdir. Bu bakımdan her ne şart altında olursa olsun muhakkak namazı kılmalı!

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Namaz kılmak ve diğer ibadetleri yapmak ancak müminlere kolay gelir. Kur'an-ı kerimde, (İman ve ibadet etmek, müşriklere güç gelir) ve (Namaz kılmak müminlere kolay gelir) buyurulmaktadır. Namaz kılmamak, iman zayıflığından ileri gelir. İmanın kuvvetli olmasının alameti, dinimizin emirlerine severek kolaylıkla uymaktır.(1/191,289)

Namaz kılmamanın ne kadar büyük günah olduğunu bilen, ayakta duramayacak kadar hasta olsa bile, mutlaka namaz kılar. Ateşin yaktığını bilen kimse, kendini nasıl ateşe atar? Cehennemden kaçan, Cenneti isteyen namaz kılmaz mı? Hadis-i şerifte, (Cenneti isteyip de, Allah'ın yasakladıklarından kaçınmayan, isteğinde yalancıdır) ve (Cenneti isteyen, hayırlı işlere koşar, Cehennemden korkan, haramlardan kaçır) buyuruluyor. (Beyheki)

Ta'dil-i erkâna riayet etmek vacibdir. Namazın vaciblerinden biri bilerek terk edilirse, o namazı tekrar kılmak vacib olur. Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Hırsızların en büyüğü, namazından çalandır. Yani namazın erkânına riayet etmez, rükû ve secdelerini hakkiyle yerine getirmez.) [Vesilet-ün Necat]

(Herkesin namazında, kalbin hazır olduğu kısımlar yazılır. Kalbin hazır olmadığı namaza, Allahü teâlâ nazar etmez.) [Vesilet-ün Necat]

Cemaatle namaz kılmak erkeklere Sünnet-i hüdadır. Yani dinimizin şiarı, alameti olan sünnettir. Özürsüz terk etmek asla caiz değildir. Bilhassa yatsı ve sabah namazını cemaatle kılmak çok önemlidir. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Yatsı namazını cemaatle kılan, gecenin yarısını, sabahı da cemaatle kılan, gecenin tamamını ibadetle geçirmiş sayılır.) [**Müslim**]

(Münafıklara en ağır gelen namaz, yatsı ile sabah namazını cemaatle kılmaktır. Bunlardaki ecri bilen, sürünerek de olsa, cemaate gelir.) [Buhari]

En faziletli ibadet

Soru: İbadetler içinde en faziletlisi hangisidir?

CEVAP

İbadetler içinde en faziletlisi namazdır. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Namaz, Allahü teâlânın hoşnut olduğu bütün amellerin en faziletlisidir. Rızkın bereketi, duanın kabulüdür. Kabirde ışıktır. Sıratı yıldırım gibi geçiricidir. Cennette başa taçtır. İmanın başı, gözün nuru ve Cehennemden kurtarıcıdır.) [Miftah-ul-Cenne]

(Cennetin anahtarı namazdır.) [Darimi]

(En faziletli amel, vaktinde kılınan namazdır.) [Ebu Davud]

(Kalk namaz kıl, namaz elbette şifadır.) [İ.Ahmed, İ.Mace]

(Namazın farz olduğuna inanıp, eksiksiz kılan, Cennete gider.) [Hâkim]

(Ümmetimin fesadı zamanında sünnetime yapışan, [yani Ehl-i sünnet olan] ve beş vakit namazı cemaatle kılanın amel defterine her gün yüz şehit sevabı yazılır.) [İ.Nâsiruddin]

Salât ne demektir?

Soru: Namaz kılmayan bazı kimseler, (Namaz, salât yani duadır. Tanrı'yı içten anıp selamlamaktır. Bunun da bir şekli, belli bir saati, zaman dilimi, yeri, kuralı yoktur. İnsan, istediği vakit, istediği dilde, istediği şekilde, istediği yerde dua edebilir. Şimdi kılınan beş vakit namaz, gerçeklere aykırıdır) diyorlar. **Peygamber efendimiz**, beş vakit namaz kılmadı mı, namaz kılınmasını emretmedi mi?

CEVAP

Bu tür iddialar, **Peygamber efendimize** inanmayanların, dinimizi yıkmak isteyenlerin, çeşitli maskeler altında asıl kimliklerini gizleyerek gündeme getirdikleri iddialardır. Hiçbir ilmi değeri yoktur.

Peygamber efendimiz, namaz farz olduktan sonra, beş vakit namaz kılıp, farz olduğunu bildirdi. Eshab-ı kiram ve ondan sonra gelenler hep beş vakit namaz kılmışlardır. **Resulullah**, hâşâ Kur'an-ı kerimi anlayamadı mı? Salât kelimesini anlayamadı mı? Hâşâ, beş vakit namaz kılması yanlış olsaydı, Allahü teâlâ vahiy gönderip düzeltmez miydi?

Cebrail aleyhisselam, gelip, beş vakit namazın vakitlerini, kılınış şeklini ve diğer bütün hususları bizzat tatbiki olarak öğretti. **Peygamber efendimiz** de, (Namazı benim kıldığım gibi kılın) buyurdu. (Buhari)

Bir âyet-i kerime meali şöyledir:

(Namaz, müminlere belli vakitlerde farz kılındı.) [Nisa 103]

Demek ki, namaz kılmanın belli vakitleri vardır.

Asr-ı saadetten bugüne kadar, camiler, mescidler namaz kılmak için yapılmıştır. Diğer namazlar evde de kılınabilir ama, Cuma namazının, camide cemaatle kılınması gerekir. Beş vakit namazın da, geçerli bir mazeret olmadıkça, camide cemaatle kılınması emredilmiştir. Camilerin, mescitlerin, namaz kılınması için yapılmasını, Allahü teâlâ emretmiştir. Bir ayet-i kerime meali şöyledir:

(Allah'ın mescitlerini ancak Allah'a ve ahiret gününe iman eden, namaz kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imar eder.) [Tevbe 18]

Kur'an-ı kerimde geçen salât kelimesi, namaz değil de dua demek olsaydı, belli zamanı ve yeri olmasaydı, Allahü teâlâ mescit yapılmasını Kur'an-ı kerimde bildirir miydi?

Salât kelimesinin manaları

Soru: Hadis kitabındaki bir hadisin tercümesinde, (Bana ilk salât edecek yani namazımı kılacak olan Allah'tır) ifadesi geçiyor. Allah namaz mı kılar?

CEVAP

Bu yanlışlık, salât kelimesinin yanlış tercüme edilmesinden kaynaklanıyor. Salât kelimesi, dua, istigfar, rahmet gibi anlamlara gelir. İstılahta ise salât, bildiğimiz namaz anlamına gelir. Salât kelimesi her zaman dua veya her zaman namaz diye tercüme edilirse yanlış olur. Cümledeki yerine göre mana verilir. Bir âyet-i kerime meali:

(Allah ve melekleri, Resule salât ediyor. Ey iman edenler, siz de salât edin.) [Ahzab 56]

Burada salât, Allahın rahmet, meleklerin istigfar, müminlerin ise, dua etmesi anlamındadır.

Sualdeki, (Bana salât edecek olan Allah'tır) demek, (Bana rahmet edecek olan Allah'tır) demektir. Ondan sonra müminler, salât-ü selam ederler.

Her dilde olduğu gibi, Türkçede de bir kelimenin çeşitli manaları olur. Cümleye göre anlamı değişir.

Mesela yüz kelimesinin birkaç anlamı vardır. Birkaç örnek verelim:

- 1- Denizde yüz!
- 2- Ona yüz verme!
- 3- Bana yüz lira ver!
- 4- Ne güzel yüz bu...
- 5- Koyunun derisini yüz!
- 6- Bıçağın keskin yüzü...
- 7- Kumaşın yüzü de, astarı da güzeldir.
- 8- Yorganın ve yastığın yüzünü değiştirdik.
- 9- Ne yüzle geldin bize?
- 10- Size gelmeye yüzüm yok.
- 11- Binanın arka yüzü boyandı.

12- Adamda hiç yüz yok.

13- Bu yüzden uzun yazmak zorunda kaldık.

Ayrıca deyimlerde de yüz kelimesi pek çok geçmektedir. Bazılarını bildirelim:

1- Yüze duramamak,

2- Yüzü kızarmak,

3- Yüzünden kan damlamak,

4- Yüzüne gözüne bulaştırmak,

5- Yüzüne kan gelmek,

6- Yüzünü kara çıkarmak,

7- Yüzünü ağartmak,

8- Onun yüzü suyu hürmetine,

9- Yüz verince astar istemek,

10- Suçunu yüzüne vurmak,

11- Yüz kızartmak,

12- Yüzünden okumak,

13- Yüzü gözü açılmak,

14- Yüzüne gülmek,

15- Yüzüne çarpmak,

16- Yüzünü ekşitmek,

17- Yüzü gülmek,

18- Yüzüne duramamak,

19- Yüzüne hasret kalmak,

20- Yüzü yumuşak olmak.

Kur'an-ı kerimde de el, yüz, göz ifadeleri geçer. Bunlara tek mana verilirse, büyük yanlışlıklara sebebiyet verir. Vehhabiler, kelimenin diğer manalarına bakmadan, Allah'ın eli, yüzü var diyerek küfre girmişlerdir.

([Her çeşit günahahtan çekinmek, oruç tutmak ve diğer ibadetleri yapmak için] Sabrederek ve namaz kılarak Allah'tan yardım isteyiniz. Sabır ve namaz, yalnız Allah'tan korkan müminlerden başkalarına zor gelir.) [Bekara 45]

Namaz kılmamak, imansızlıktan veya iman zayıflığından ileri gelir. İmanın kuvvetli olmasının alameti, dinimizin emirlerine severek, kolaylıkla uymaktır. Bedeni hasta olana bazı işleri yapmak güç geldiği gibi, kalbi ve ruhu hasta olana da ibadet etmek güç gelir. (1/191,289)

Kalbi temizlemek için, iman edip, Allahü teâlânın nimetlerine şükretmek gerekir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Allah'a iman edip, nimetlerine şükrederseniz, size niçin azap etsin?) [Nisa 147]

Allah'a şükretmek, Ona inanıp, emir ve yasaklarına riayet etmekle olur. (3/41)

Her zikir namaz değildir

Soru: Bazıları, (Kur'an der ki: (Beni zikir için / beni anmak için namaz kıl. Taha 14), (Allah'ı çok zikredin / çok anın. Ahzab 41) Namaz zikirdir yani Allah'ı anmadır. Bir kimse, çıplak da olsa, hayzlı da olsa, cünüp de olsa, Allah'ı anma olan temel öge düşmez. Hiçbir şey, hiçbir durum namaza engel olamaz) diyorlar. Namaz için abdeste ve gusle ihtiyaç yok mu demek isteniyor?

CEVAP

Müslüman böyle iddiada bulunamaz, ancak münafık veya misyoner bulunabilir.

Allah'ı an da nasıl anarsan an, çıplak, hayzlı ve cünüp olmak fark etmez denildiğine göre, namaza inanılmadığı anlaşılıyor. Maksat ise dini bozmaktır. Evet, namaz Allah'ı anmaktır ama her Allah'ı anma işi namaz değildir. Bunun için, (Allah'ı anmak için gusle, abdeste ihtiyaç olmadığına göre, namaz da Allah'ı anmaktır, namaz için de gusle, abdeste ihtiyaç yoktur) demek, sinsi bir şekilde dini bozmaya çalışmak demektir.

Kur'an-ı kerimde ve hadis-i şeriflerde namaz kılmak için gerekli şartlar bildirilmiştir. Her durumda namaz kılınmaz.

Namaz için, 1- Hadesten taharet, 2- Necasetten taharet, 3- Setri avret, 4- Vakit, 5- Niyet, 6- İstikbali kible şartı vardır. Ayrıca namaz içinde de şartlar vardır.

1- Hadesten taharet şartı:

Cünüp olanın ve hayzı bitenin gusletmesi, su yoksa teyemmüm etmesi, abdestsiz olanın da abdest alması şarttır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Cünüpken, gusledene kadar namaza yaklaşmayın.) [Nisa 43]

(Ey iman edenler, namaza kalktığınız zaman yüzlerinizi, ellerinizi dirseklerinize kadar yıkayın, başlarınızı meshedip, topuklara kadar ayaklarınızı yıkayın. Eğer cünüp oldunuz ise, gusledin.) [Maide 6]

Hadesle ilgili çok hadis-i şerif vardır. Bazıları şöyledir:

(Abdestsiz kılınan namaz sahih olmaz.) [Buhari, Müslim, Tirmizi, Ebu Davud]

(Hadesten temizlenmeden [abdestsiz, gusülsüz] kılınan namazı Allahü teâlâ kabul etmez.) [Müslim, Ebu Davud, Tirmizi, Nesai]

(Dua rahmetin, abdest namazın, namaz da Cennetin anahtarıdır.) [Deylemi]

(Kadın hayzlı iken namazı bırakır, hayzı bittikten sonra özür kanı devam ederse yıkanır, namazını kılar, orucunu da tutar. Fakat her namaz vakti girince abdest alır.) [Darimi]

(Lohusa kadın kırk gün geçtiği halde, kan devam ederse, özürlü sayılır, yıkanır ve namaza devam eder. Kan devam ederse, her namaz vakti abdest alır.) [Hâkim]

(Gusül, abdesti nesh etmiştir.) [Beyheki] (Yani gusül abdesti ile namaz kılınır, tekrar abdest almak gerekmez.)

(Cebrail aleyhisselam, ilk vahyi getirince, abdesti ve namazı öğretti.) [Dare Kutni]

(Namaz kılarken abdesti bozulan, burnunu tutup namazdan çıksın.) [İbni Mace] Gören burnu kanadı zannetsin, suizanna sebep olmasın.]

(İki melek birinin kabrine gelip, ona şiddetli bir darbe vurdular. Kabir ateşle doldu. Adam bayıldı. Ayılınca, meleklerle, "Neden bana vurdunuz" dedi. Melekler, "Sen temiz olmadığın halde namaz kıldın ve mazlûm birine imkânın varken yardım etmedin" dediler.) [Taberani]

2- Necasetten taharet:

Namaz kılacak olanın, elbisesinin ve namaz kılacak yerin temiz olması şarttır. (Hindiye)

Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Elbisen de temiz olsun.) [Müddessir 4]

3- Setri avret:

Erkeklerin diz ile göbek aralarını, kadınların el ve yüz hariç her yerini namazda örtmeleri farzdır. (Redd-ül-muhtar)

Bir âyet-i kerime meali şöyledir:

([Namaz kılarken] Her secde edişinizde ziyetli [temiz, sevilen, güzel] elbiselerinizi giyiniz.) [Araf 31]

4- Vakit:

Namaz vakti girmeden kılınmaz. Vaktin girmesi şarttır. (Halebi)

Bir âyet meali şöyledir:

(Namaz, müminlere belli vakitlerde farz kılındı.) [Nisa 103]

5- Niyet:

Namaz kılacağına niyet etmek de şarttır. (Dürer)

Bir hadis-i şerif meali şöyledir:

(Niyetsiz ibadet makbul olmaz.) [Deylemi]

6- İstikbali kıble:

Bir âyet meali şöyledir:

(Yüzünü mescid-i haram tarafına dön. Siz de nerede bulunursanız bulunun, yüzünüzü o tarafa döndürün.) [Bekara 144]

Bu deliller açıkça gösteriyor ki, namazın dışındaki ve içindeki şartlara riayet etmeden kılınan namaz sahih olmaz.

İbadetin önemi

Soru: Beş vakit namaz kılmak, bazı kimselere neden güç geliyor? Namaz kılmak neden önemlidir?

CEVAP

Beş vakit namaz kılmak, kalbi hasta olanlara güç gelir. Çok namaz kılmakla kalbde Allah sevgisi hâsıl olur. Allah sevgisi zamanla kalbi doldurur. Saadetlerin en büyüğü, kalbe Allah sevgisini yerleştirmektir.

Haramla, mekruhla, malayani ile meşgul olanların, geçici olan dünya nimetlerine ve lezzetlerine kavuşmayı düşünenlerin kalblerinde Allah sevgisi azalır, zamanla hiç kalmaz. İnsanı bu felaketten kurtaran en kuvvetli ilaç, namazı doğru kılmaktır. Bunun için, Allahü teâlâ, sonsuz merhametinden dolayı, her gün bir vakit değil, beş vakit namaz kılmayı emretmiştir. Allahü teâlânın bu emri, insanlara sıkıntı vermek için değil, onları kalb hastalığından kurtarmak içindir.

Alıştığı bir işi yapmayı bırakanın o işteki kabiliyeti azaldığı gibi, Allahü teâlâyı düşünmek ve Ona yapılan şükür azaldıkça, Ona giden yoldan uzaklaşılır. Hâlbuki her gün muntazam yapılan ibadet, Allahü teâlânın doğru yolunda istikrarlı şekilde ilerlemek demektir.

Her Müslümanın, Allahü teâlâyı çok hatırlaması, kalbine Allah sevgisini yerleştirmesi lazımdır. Kalb, Beytullah yani Allah'ın evidir. Bir eve sahibi sokulmazsa, eve de, sahibine de, düşmanlık edilmiş olur. Beş vakit namaz, insanı bu felaketten kurtarmaktadır. Dünya işlerine, dünyanın geçici zevklerine dalarak, Allah'ı unutan insana, namaz, Rabbini hatırlatmaktadır.

Namazı kaçırmamalı

Soru: İşlerimizin hayırla neticelenmesi için ne yapmak gerekir?

CEVAP

Namaza mâni olan işte, hayır olmadığını iyi bilmek gerekir. Şu üç şeye çok sıkı sarılmalı:

- 1- Namazları vaktinde kılmak,
- 2- Haramlardan sakınmak,
- 3- Helâl kazanmak.

Bu üç şeye mâni olan her şeyi terk etmelidir.

Namazı bırakıp başlamak

Soru: Halk arasında, (Namaza başlayıp bırakmak, sonra tekrar başlayıp tekrar bırakmak, hiç kılmamaktan daha büyük günah olur. Bıraktıktan sonra, tekrar başlamak günah olur) deniyor. Bırakma ihtimali olan kimsenin hiç namaza başlamaması daha mı iyidir?

CEVAP

Daha kötüdür. Tekrar günah işlerim diye tevbe etmemekten de kötüdür. Bir kabı, nasıl olsa tekrar kirlenecek diye yıkamayıp kirli bırakmaktan beterdir.

(Bırakınca yeniden başlamak gūnahtır) sözü çok yanlıştır. Bırakınca tekrar başlamak farzdır, büyük sevabdır. Gūnah olan namaza başlamak değil, namazı kasten bırakmaktır. Namaz kılmamak diğer amelleri de olumsuz yönde etkiler. Bir hadis-i Őerif:

(Kasten [mazeretsiz] namaz kılmayanın dięer amellerini Allahū teālā kabul etmez. Tevbe edinceye kadar Allah'ın himayesinden de uzak olur.) [İsfehanî]

İmam-ı Rabbânî hazretleri de buyuruyor ki: Kıyamette önce, namazdan sorulacaktır. Namaz doğruysa, diğerlerinin hesabı, Allahū teālânın yardımıyla kolay geçecektir.

Soru: Abdestim yok zannı, fazla olmasına rağmen; yine de, namaz kıldım. Daha sonra, abdestimin olduğunu kesin olarak hatırladım. Abdestli olarak kıldığım bu namaz sahih oldu mu?

CEVAP

Abdestsiz olduğunu sanarak namaz kılıp, sonra abdestinin olduğunu hatırlayanın namazını tekrar kılması gerekir. Kibleyi tespit etmeden, vaktin girdiğini bilmeden de, namaza durulmaz.

Namazı nasıl kılacağım

Soru: Namaza yeni başladım. Nasıl namaz kılacağımı örnekle açıklar mısınız?

CEVAP

Sabah namazının sūneti Őöyle kılınır:

1- Kibleye karşı dönülür. Ayaklar birbirinden dört parmak kadar açık tutulur. Ellerin baş parmakları kulak yumuşaklarına değdirilir, avuç içleri kible istikametine açılır. Niyet ettim. Allah rızası için bu günün sabah namazının sūnetini kılmaya dedikten sonra Allahū ekber diyerek göbek altında sağ el sol elin üzerine bağlanır. O anda kibleye döndüğünü de bilmek lazımdır.

2- Önce Sūbhaneke okunur. Euzü Besmeleden sonra Fātiha ve Besmele çekmeden veya çekilerek bir zammı sūre okunur.

3- Zammı sureden sonra Allahū ekber diyerek rükuya eğilir. Ellerle diz kapakları kaplanır, bel düz tutulur ve gözler ayaklara bakar, üç defa Sūbhane Rabbiyel-azim denir.

4- Semi'allahū limen hamideh diyerek doğrulur. Doğrulurken, pantolonu çekmemeli ve gözlerini secde yerinden ayırmamalı. dik durunca Rabbena lekel hamd denir.

5- Ayakta biraz durup, Allahū ekber diyerek secdeye gidilir. Secdede üç defa Sūbhane Rabbiyel-a'lā denir.

6- Sonra, Allahū ekber diyerek sol ayak yere yayılır, sağ ayağın parmakları kible istikametinde bükülür, uylukların üzerinde oturulur. Avuçlar, dizin üzerine konur ve parmaklar kendi haline bırakılır.

7- Sonra Allahū ekber diyerek, tekrar secdeye varılır.

8- Secdede üç defa Sūbhane Rabbiyel a'lā dedikten sonra Allahū ekber diyerek ayağa kalkılır.

9- Ayakta besmele çekilip Fatiha ve bir zammı sure okunup, Allahū ekber diyerek rükuya eğilir.

10- İkinci rekat da, birinci rekatta tarif edildiği gibi tamamlanır. Yalnız ikinci secdeden sonra (Allahü ekber) diyince ayağa kalkmayıp uyluklar üzerine oturulur, Ettehiyyatü, Allahümme salli, Allahümme barik ve Rabbena âtina dualarını okuduktan sonra önce sağa, sonra sola Esselamü aleyküm ve rahmetullah diye selam verilir ve Allahümme entesselam ve minkesselam tebarekte ya zel-celali vel-ikram denir.

Sonra hiç konuşmadan, hiçbir şey okumadan sabah namazının farzını kılmaya kalkılır. Sabah namazının farzı da aynen sünneti gibi kılınır.

Namazdan sonra, 3 kere istigfar yani Estagfirullah okunur, sonra, Âyet-el-kürsi, 33 er defa sübhanallah, elhamdülillah ve Allahü ekber ve bir kez (Lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerike leh lehül-mülkü ve lehül-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadir) okunur. Daha sonra dua edilir.

Dört rekatlı sünnetlerin ikinci rekatından sonra oturduğunda sadece tehiyyat okuyup, [yani yukarıda tarif ettiğimiz gibi ilk iki rekatı kılıp] üçüncü rekata kalkılır. Üçüncü ve dördüncü rekatlarda Fatiha ve zammı sure okuyarak, rüku ve secdelerini yapıp oturur. Ettehiyyatü, Allahümme salli, Allahümme barik ve Rabbena âtina dualarını okuduktan sonra önce sağa, sonra sola selam vererek namazı tamamlar.

Dört rekatlı farzların da ikinci rekatından sonra oturduğunda sadece tehiyyat okuyup, [yani yukarıda tarif ettiğimiz gibi ilk iki rekatı kılıp] üçüncü rekata kalkılır. Ancak, üçüncü ve dördüncü rekatlarda sadece Fatiha okuyarak, rüku ve secdelerini yapıp oturur. Ettehiyyatü, Allahümme salli, Allahümme barik ve Rabbena âtina dualarını okuduktan sonra önce sağa, sonra sola selam vererek namazı tamamlar.

Akşamın farzı da böyledir. Yani üçüncü rekatında zammı sure okunmaz.

Vitrin üç rekâtında da, Fâtiha'dan sonra zammı sûre okunur. Üçüncü rekâta zammı sûreden sonra, eller, kulaklara kaldırılır, tekbir getirilerek göbek altına bağlanır, sonra, Kunut duaları okunur.

İkindinin ve yatsının ilk sünnetleri, diğer 4 rekâtlı sünnetler gibidir. Ancak ilk teşehhütte Ettehiyyatü'den sonra salli barikler, üçüncü rekâta kalkıldığında ise önce Sübhaneke okunur.

Kadın ise namaz kılariken, elleri erkekler gibi kulaklara getirmez, elleri omuz hizasına kaldırıp, niyet eder, elleri göğsü üzerine bağlar. Rükuda düz durmaz. Secdede dirsekleri yere yayar. Tehiyyatta uylukların üzerine oturur. Yani, ayaklarını sağa çıkararak yere oturur. El parmakları birbirine yapışık olur.

Soru: Namazda niyet etmek ne demektir?

CEVAP

Namazda niyet etmek demek, o namazın ismini, vaktini, kibleyi, cemaatle kılıyorsa imama uymayı veya imam olmayı kalbinden geçirmek demektir.

Soru: Namazda ilk tekbir getirilirken eller kulakta mı olacaktır?

CEVAP

Namaza başlarken, erkekler iki eli kaldırır, baş parmak uçları kulak yumuşağına değer. Avuç içleri kibleye döndürülür. Eller kulaktan ayrılırken, Allahü ekber demeye başlanır, göbek altına

bağlarken bitirilir. Allahü ekber denildikten sonra da eller bağlansa namaz bozulmuş olmaz ise de, bahsettiğimiz tarife uygun yapılması iyi olur.

Soru: Namaza tekbir getirince mi başlamış oluyoruz, elleri bağlayınca mı?

CEVAP

Ellerin önemi yok, tekbir getirince başlanmış oluyor.

Soru: Seccadesiz namaz kılınır mı?

CEVAP

Namaz, temiz olan her yerde kılınır. Seccade şart değildir. Toprak üzerinde, hasır üzerinde, kilim üzerinde, temiz olan her şey üzerinde namaz kılınır. Namaz kılacak yer bulunamadığı takdirde ayakkabı ile girilen, fakat necaset görülmeleyen odalarda da kılınır.

Soru: Bir rekat namaz, ne zaman başlar, ne zaman biter?

CEVAP

Birinci rekat, namaza durunca, diğer rekatlar ayağa kalkınca başlar, tekrar ayağa kalkıncaya kadar devam eder. Son rekat ise, selam verinceye kadar devam eder. İki rekattan az namaz olmaz.

Soru: Zammı sure nedir, uzunluğu ne kadar olmalıdır?

CEVAP

Fatihadan sonra okunan, uzun veya kısa bir sureye yahut üç âyete veya üç âyet miktarına uygun bir âyete zammı sure denir. Üç âyetin miktarı kelime itibarı ile on kelime, harf itibarı ile otuz [30] harf olmalıdır! (Redd-ül Muhtar)

Soru: Beş vakit namazda okunan zammı surenin sünnet miktarı kaç âyettir?

CEVAP

Sabah namazının iki rekatında toplam kırk, en fazla elli âyet okumak sünnettir.

Öğle namazında sünnet olan, sabah namazından daha aşağı miktar okumaktır.

İkinci ve yatsı namazında sünnet olan, yirmi âyet okumaktır.

Akşam namazında sünnet olan, her rekatta kısa bir sure okumaktır. Kısa sureler, Beyyine suresinden sonraki surelerdir.

İmam olan kimsenin farz kıldırırken yukarıda bildirilen âyet miktarlarından fazla okuması tahrimen mekruhtur. Cemaat uzun okunmasını istese de yine mekruh olur. Fakat cemaat sünnet miktarından daha kısa okunmasını isterse, imamın kısa okuması caiz, uzun okuması caiz değildir. Mesela yolcular, abdesti zor tutan kimseler, sabahın farzını kıldırarak imama, "En kısa sure ile namazı kıldır" deseler, imam da Kevser ve İhlas suresi ile namazı kıldırca caizdir, mekruh olmaz. (Hindiyye)

Soru: Elektrik sobasına, hava gazı alevine karşı namaz kılmak caiz midir?

CEVAP

Her türlü sobaya karşı, aleve ve ışık kaynaklarına karşı namaz kılmak caizdir. Ancak açıkta olan ateşe karşı namaz kılmak caiz değildir.

Soru: Namaz kılarken melodili cep telefonum çalarsa, namaza zararı olur mu?

CEVAP

Cep telefonu çalınca namaz bozulmaz. Fakat İbni Âbidin'de bildirildiğine göre, kalbi meşgul eden, huşuu gideren şeyler yanında, mesela çalgı yanında namaz kılmamanın mekruh olduğu bildirilmektedir. Mekruhlar namazın sevabını azaltır. Bazı camilerde hoparlör açık olduğu zaman müzik sesleri geliyor. Namaz kılarken huşua mani olan şeyleri kaldırmak gerekir.

Soru: Namaz kılarken nasıl durulur?

CEVAP

Allahü teâlânın huzurunda bulunduğumuz için edebe uygun durulur. Namaza dururken, önde Sırat varmış gibi düşünmek, Azrail aleyhisselamın her an canımızı almak üzere hazır olduğunu düşünmek ve ömrümüzün en son namazını kılıyormuş gibi hareket etmek iyi olur.

Soru: Namaza durunca, önümdeki masanın üstünde bir resim gördüm. Namazımın mekruh olmaması için namazı bozup resmi kaldırmam uygun olur muydu?

CEVAP

Namazı bozmak caiz değildir. Namazdan önce bunun gibi hususlara dikkat etmeli.

Soru: Namaz kılarken, başını yana döndürüp, gelen kimseye bakmak veya falanca eşya nerde diye sorana, kolunu uzatıp el ile işaret etmek namazı bozar mı?

CEVAP

Namazı bozmayan az işe amel-i kalil, namazı bozacak kadar çok olana amel-i kesir denir.

Namaz kılarken başını, yüzünü etrafa çevirmek amel-i kalil olup mekruhtur. (Falanca şey nerede?) diye sorana, eli ile kolu ile işaret etmek de amel-i kalil olup mekruhtur. Namaz kılarken göğsünü kiblede çevirmek amel-i kesir olup namazı bozar. (Merakıl-felah)

Soru: Namaz kılan bir arkadaşına, Düşen takkeni bir elinle al, mahzuru olmaz veya Biraz yer aç da geçeyim gibi sözler söylesem, o da bana uyararak dediklerimi yapsa, arkadaşın namazı bozulur mu?

CEVAP

Başkasının sözü ile takkeyi almak veya onun sözü ile yer açmak namazı bozar. Fakat kendiliğinden hareket ederse bozamaz.

Soru: Namaz kılarken çocuklar gürültü ediyor. Seslerini kesmeleri için tekbirleri biraz yüksek sesle okumak mekruh olur mu?

CEVAP

Mekruh olmaz. Şaşırtmayacak kadar az olan gürültülerine mani olmamalıdır!

Soru: Namaz kılmakta olan bir kimseye, (Namazdan çıkınca, falanca yere gideceksin) gibi bir haber veren kimse, günaha girer mi?

CEVAP

Günaha girmez.

Soru: Namazda selam verirken meleklerle ve **Peygamber efendimize** de niyet edilir mi?

CEVAP

Yalnız kılan selam verirken hafaza meleklerine niyet eder. **Peygamber efendimize** de niyet etmesi iyi olur. Cemaatle kılan, imama ve sağındaki solundaki cemaate de niyet eder.

Soru: Son teşehhüdde Rabbena'dan sonra, yalnız kılanın ve cemaatin, "Allahümme inni euzü bike min hemezatiş-şeyatin" duasını okuması sevab mıdır?

CEVAP

Evet çok sevabdır. Âyet ve hadislerde geçen başka duaları da okumak müstehabdır.

Soru: Bir kimse kibleyi araştırarak namaza durup bir rekat kıldıktan sonra, salih biri gelse, "yanlış durmuşsun" diyerek eli ile kibleye döndürse, namazı sahih olur mu?

CEVAP

Evet, namaz sahihtir.

Soru: Namazda, kıyamda iken ayakları ne kadar açmak gerekir?

CEVAP

Kıyamda iken, **Hanefiler** ayaklarını dört parmak, **Şafiiler** ise bir karış açar.

Soru: İkinci ve yatsının farzını kaza ederken sünnetini kılar gibi ilk oturuşta sallı barik okunur mu? Bir de akşamın farzını kaza ederken sünneti gibi iki rekat mı kılmak gerekir?

CEVAP

Bir farz, nasıl eda ediliyorsa, kazası da aynı olur. Kazası değişik olmaz. Akşamın farzını kaza ederken iki değil, üç rekat kılmak gerekir. (**Redd-ül Muhtar**)

Soru: Dükkada namaz kılarken müşteri geliyor. Namazı bozup müşteriyle meşgul olmak uygun mudur? Yoksa, namazı bitirmek mi gerekir?

CEVAP

Namazı zaruretsiz bozmak haramdır. Namazı bitirmeniz gerekir. Müşteri sizin namaz kıldığınızı gördüğüne göre, ya bekler veya gider. Müşteri için günah işlenmez.

Soru: Namaz kılarken secdede dua etmek caiz midir?

CEVAP

Namaz kılarken secdede dua edilmez. Ancak bazı nafîle namazlarda, secdede iken dua edilir. Namaz kılmadan da secdeye kapanıp dua etmek iyi olur. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Kulun Rabbine en yakın hâli secdede ikendir. Öyle ise, secdede çok dua edin.) [**Müslim**]

(Rüku ve secdede duaya gayret edin. Bu dua kabule layıktır.) [**Müslim**]

(Secdede 3 kere, Rabbiğfirli diyen secdeden kalkmadan mağfîret olur.) [**Deylemi**]

Soru: Sabah ezanı okununca namazımı kılıp yatıyorum. Fakat ben yattıktan sonra başka camilerin ezanı okunuyor. Yeniden mi kılmam gerekir?

CEVAP

Namaz kılmak için ezanın okunması değil, vaktin girmesi şarttır. Vakit girmişse, ezan okunmasa da, kendimiz ezan okur, namazı kılarız. Ezan okumadan da kılsak namaz yine sahih olur. Fakat ezan okumaktan meydana gelecek sünnet sevabı noksan olur.

Soru: Bir rükünde üç defa eli kaldırıp bir yerimizi kaşımak namazı bozar mı?

CEVAP

Bir rükünde üç defa eli kaldırıp, kaşımak namazı bozar. Bir kaldırıpta aynı yeri 3-4 defa kaşımak namazı bozamaz. (Redd-ül Muhtar)

Soru: Farz namazların üçüncü ve dördüncü rekatında zammı sure okunursa namaz bozulur mu? Böyle kılınan namazları kaza etmek gerekir mi?

CEVAP

Farz namazların 3. ve 4. rekatlarında zammı sure okumakta hiç mahzur yoktur. Bu bakımdan okunarak kılınmış namazları kaza etmek gerekmez. (Redd-ül Muhtar)

Soru: Namazdan selam verip çıkınca, hemen kalkmak caiz mi? Allahümme entes selamü'yü, otururken değil de, kalkarken okumakta bir mahzur var mıdır?

CEVAP

Peygamber efendimiz, namaz sonunda selam verince, "Allahümme entes selamü ve minkes selam tebarekte ya zel celali vel ikram" der ve ancak o miktarda otururdu. (Tirmizi)

Soru: Akşamın, yatsının, sabahın farzı gündüz kaza edilirken sesli mi okunur?

CEVAP

Sesli okumak caizdir.

Soru: Tehiyat okurken Besmele çekilse, secde-i sehv gerekir mi?

CEVAP

Gerekmez.

Soru: Kırk yıllık namaz borcum vardır. Kazalarımı bir an önce bitirebilmem için son tehiyatta okunan Rabbena duasını okumasam, bundan kazanacağım zamanı kaza namazına ayırsam uygun olur mu?

CEVAP

Caizdir. Çünkü namaz kazalarını bir an önce ödemek şarttır. (Nevadir-i Fıkhiyye)

Soru: Son rekatta Ettehiyyatü'yü okuduktan sonra, unutarak, kalkıp bir rekat daha kılanın namazı sahih olur mu?

CEVAP

Son rekatta oturduğu için secde-i sehv ile namazı sahih olur. Fakat bir rekât daha kılması daha iyi olurdu. Son kıldığı iki rekât nâfile olurdu.

Soru: Namaz kılarken, yatağa girince, dua veya kelime-i tevhid okurken, ağızımız kapalı olarak kalbden sessiz okumak uygun mu?

CEVAP

Kıraat, ağız ile okumak demektir. Kendi kulakları işitecek kadar sesli okumaya, hafif okumak denir. Yanında olan kimselerin de işitecekleri kadar sesli okumaya, yüksek sesle okumak denir. Hafif sesle okuyanı bir iki kişinin işitmesi mekruh olmaz. Sesli okumak, çok kişinin işitmesi demektir. (Bezzâziyye)

Kendi işiteceği kadar sesle okumadan kılınan namaz sahih olmaz. Dua ederken de, kendi işiteceği sesle okuması, söylemesi gerekir.

Kelime-i tehlili de, ibadet sevabı hasıl olması için, dil ile, kendi işitecek kadar sesli söylemek gerekir. Hatm-i tehlil okuyanların da, en az kendi işitecekleri kadar sesli okumaları gerekir. Kelime-i tehlil, ibadet olarak değil de, kalbi temizlemek için okunurken, dil oynatılmaz. (Redd-ül Muhtar)

Soru: Öğleyi kıldıktan sonra abdestsiz olduğumu hatırladım. Yeniden kılmam gerekir mi?

CEVAP

Evet yeniden kılmak gerekir. Abdestli olduğunu zannederek, abdestsiz kılınan namaz sahih olmaz. Fakat, niyetine karşılık çok sevap verilir. Temiz zannederek necis su ile abdest alıp kılınan namazın şartı noksan olduğu için sahih olmaz ise de, niyet ettiği için sevap verilir. Şartlarına uygun olduğu için sahih olan bir namaz, riya ile, gösteriş için kılınırsa, sevap hasıl olmaz. (Eşbah)

Soru: Takvimlerde yazılı olan imsak ne demektir? Bu vakitte sabah namazı kılınır mı?

CEVAP

İmsak, gecenin bitimi, yiyip içmenin yasak olduğu vaktin başlaması demektir. Türkiye Takvimi'nde yazılı olan imsak vaktinde, yiyip içmeyi kesmelidir! Türkiye'de bundan 15-20 dakika kadar sonra sabah namazı kılınabilir! Yanlış takvimlere göre hareket edip de, yiyip içmeye ezan okununcaya kadar devam eden kimsenin, suçu yanlış takvime bulması, kendini mesuliyetten kurtaramaz!

Soru: Namaz kılarken, zammı surelerin sırasını şaşırıncaya secde-i sehv gerekir mi?

CEVAP

Gerekmez. Dalgınlıkla yapılıncaya, mekruh da olmaz.

Soru: Namaz kılarken abdesti bozulan ne yapar?

CEVAP

Hemen sağ tarafa selam verip, namazdan çıkar. Abdest alıp, namazını tekrar kılar.

Son teşehhüdde, sallı-barikleri okurken abdest bozulsa, selam verilip namazdan çıkılır, namaz tamam olur.

Soru: Eşimle beraber namaz kılıyoruz. Ayrıca niyet etmem lazım mı?

CEVAP

Cemaatle namazda, imama uyduğuna niyet etmek farzdır. Bu farz yapılmazsa namaz sahih olmaz.

Soru: Namazda rüku ve secdedeki tesbihler 3 den fazla (5 veya 9) gibi söylenebilir mi?

CEVAP

Tek olmak şartı ile 5, 7, 9,11 gibi okumak müstehaptır iyi olur. İmam 3 den fazla okuyamaz.

Soru: Vakit namazlarında zammı sure olarak hangilerinin okunması efdaldır?

CEVAP

Sabah namazında mümkünse biraz uzun sure okumalı, diğer vakitlerde kısa okumalı.

Soru: Sadece Fatiha, Kevser ve İhlas surelerini biliyorum. Bunlarla namaz kılınır mı?

CEVAP

Kılınır. Diğer kısa surelerden de ezberlemeye çalışmalı, hep aynı şeyleri okumamalı.

Soru: Ben namazda iken biri hapşırınca namazı bozup, yerhamükallah diyecek miyim?

CEVAP

Namazda iken hapşırana bir şey denmez.

Soru: Soğukta kulakları kapatan pardösü başlığı [kapüşon] ile namaz kılınır mı?

CEVAP

Evet kılınır. Hatta sıcak günlerde de kılınır.

Soru: Namazda âyetleri kendi duyacağımız kadar sesli okumak gerekiyor. Çok gürültülü bir ortamda âyetleri duymak için sesimizi yükseltmek gerekir mi?

CEVAP

Gerekmez. Gürültü yokken kendi duyacağı kadar yavaş okunur.

Soru: Gözlük kullanıyorum. Çıkarmayı unutup namaza duruyorum. Secde ederken gözlükten burnum yere değmiyor. Namaz esnasında gözlüğümü çıkarsam namazım bozulmuş olur mu?

CEVAP

Secdeye inerken gözlük çıkarılabilir. Namaz bozulmuş olmaz. Tek el ile çıkarılması gerekir. Tek el ile çıkarılması zor ise, iki el ile de çıkarılabilir.

Soru: Namaz kılarken fatihadan sonra sure okuyacağı halde bir an unutarak ellerini aşağı saldı ama eğilmedi. Namaza devam ederken ellerini tekrar bağlayarak mı devam edecek?

CEVAP

Bağlasa da mahzuru olmaz. Bağlamaması daha iyidir. Namazda fazla hareketten kaçmak gerekir.

Soru: Namazda zammı sure deyince genellikle Fil suresi ile Nas suresi arası okunuyor. Kadir suresini Âyet-el kürsiyi Amenerrasulüyü veya herhangi bir uzun surenin birkaç âyetini okuyamaz mıyız?

CEVAP

Okunur. Kur'anın baştan sona kadar her âyeti okunur. Kısa olduğu için onlara namaz sureleri denmiş. Yoksa her sure okunur.

Soru: İkinci namazını kılıyoruz. Namazın sünnetini kılıp bitirdikten sonra farza başlamadan evvel konuşmak (telefona cevap vermek, aile bireylerine bir şey söylemek gibi... vs) caiz midir?

CEVAP

Zaruret olmadan asla konuşulmaz. Dua vesaire de okunmaz. Zaruretlar hariç beklenmez, ara verilmez, hemen farz kılınır.

Soru: Cep telefonu çaldığında namazı bozabilir miyiz?

CEVAP

Namazı bozmak haramdır. Camide telefonu kapatmak gerekir. Yahut sesini kesmek iyi olur.

Soru: Rükudan doğrulurken secde yerine mi bakmak lazım?

CEVAP

Evet.

Soru: Yalnız Fatihayı bilen, zammı sure olarak da okur mu?

CEVAP

Sure öğreninceye kadar Fatihayı okur.

Soru: Birinci rekatta kıraati unutan, ikinci rekatta hatırlasa ne yapar?

CEVAP

Namazı iade etmesi lazımdır. Kıraat farzdır.

Soru: Akşamın farzını yanılıp üçüncü rekatta oturmadan dört rekat kılanın iade etmesi lazım mı?

CEVAP

Evet.

Soru: Namaz kılanın (Farz mı kılıyorsun) diye sorulunca, onun da evet manasında başını önüne eğmesi caiz mi?

CEVAP

Evet.

Soru: Parka başlığı ile namaz kılmak caiz mi?

CEVAP

Hiç mahzuru olmaz.

Soru: İçine ot doldurulmuş hayvanların bulunduğu odada namaz kılmak caiz mi?

CEVAP

Namaz kılarken, arkaya koymalı!

Soru: Zammı sureyi okuduktan sonra Fatiha okumadığını hatırlayanın, Fatiha okuması gerekir mi?

CEVAP

Evet. Sonra da secde-i sehv yapar.

Soru: Müminler için okunan 25 istigfarı, birer defa namazda Rabbena... dan sonra okumak caiz mi?

CEVAP

Evet. Namazı müteakip duadan sonra okumak evladır.

Soru: Tehıyyatta ([İbad-is-salihin](#)) denirse namaz bozulur mu?

CEVAP

Hayır.

Soru: Gülmemek için selam verip namazdan çıkmak caiz mi?

CEVAP

Hayır. Gülünce mecburen çıkılır.

Soru: Besmele geçen âyeti, zammı sure olarak okumak caiz mi?

CEVAP

Evet.

Soru: Namazda sure okunurken, uzun bir sure içinden âyet-i kerimeler okumakla, kısa bir surenin tamamını okumak arasında sevap açısından bir fark var mıdır?

CEVAP

Kısa sure okumak daha sevaptır.

Soru: Gayri müekked sünnet namazlarda, ilk teşehhüdde tehıyyat ve salevatlar dışında rabbena âtina ve rabbenağfirli duaları okunur mu?

CEVAP

Okumak sevaptır.

Soru: Bir sureyi bir rekatta birkaç kere okumak caiz midir?

CEVAP

Farzlarda bir sureyi bir rekatta tekrar okumak mekruhtur. Nafilelerde mekruh değildir.

Soru: Namazda Salli bariklerden sonra, başka dua okumak caiz mi?

CEVAP

Hadis-i şeriflerde bildirilenleri okumak caizdir. Rabbena âtina veya rabbenağfirli gibi dua âyetlerini dua niyetiyle okumak da caizdir.

Soru: Kur'anda, İnehü min süleymane ve inehü Bismillahirrahmanirrahim diye bir âyet var. Bu âyeti zammı sure olarak okumak caiz olur mu?

CEVAP

Üç âyet miktarında bir âyet olduğu için caizdir.

Soru: Namaz esnasında soluk alırken de kıraat caiz midir?

CEVAP

Caizdir.

Soru: Namazda sure veya dua okurken hapsirsak duayı okumaya tekrar baştan başlamak gerekir mi?

CEVAP

Kalınan yerden devam edilir.

Soru: Namaz surelerinin bazılarında âyetlerin sonlarında "la" durakları var. O duraklarda durmayı karıştırıyorum, geçince böyle okumak namazı bozar mı?

CEVAP

Namazı bozmaz.

Soru: Her namazdan sonra, selam verince, eli yüze sürmek caiz mi?

CEVAP

Caiz ise de, sürmemeli; çünkü sünnet zannedilebilir.

Soru: Secdeye giderken ve secdeden kalkarken sağ sol önceliği var mıdır?

CEVAP

Secdeye varırken, önce sağ, sonra sol diz, sonra sağ, sonra sol el, sonra burun ve alın yere konur. Secdeden kalkarken de bunun tersi yapılır. Yani secdeden kalkarken önce alın, sonra burun, sonra da sol el ve sağ el, sonra sol diz ve sağ diz yerden kaldırılır. Ancak, bunu çok bariz şekilde değil, başkalarının dikkatini çekmeyecek şekilde yapmalıdır.

Soru: Kitaplarda secde için, alını, burun ile beraber yere koymak vacib diye okudum. Bunlardan biri yere gelirse secdenin sahih olduğunu mu anlayacağız?

CEVAP

Secde için alını yere koymak farzdır. Alın yere konmazsa namaz sahih olmaz. Burnu alınla beraber koymak vaciptir. Burnu koymayıp yalnız alını koymak mekruhtur.

Gündüz ve gece namazları

Soru: Hangi namazlarda açıktan okumak caizdir?

CEVAP

Namazda Kur'an-ı kerim okumaya kıraat denir. Kendi işitecek kadar sesli okumaya, hafî yani gizli okumak denir. Yanında olan kimselerin de işitecekleri kadar sesli okumaya, cehrî yani açıktan okumak denir.

İmamin, sabahın iki rekât farzında, akşamla yatsının ilk iki rekâtında, Fatiha ile zamm-ı sureyi açıktan okuması vacibdir. Unutarak gizli okursa secde-i sehv gerekir.

Tek başına kılan kimse ise, açıktan okunan bu namazlarda muhayyerdir. Yani dilerse açıktan okur, dilerse gizli okur. Açıktan okumak evladır, daha iyidir.

Kazaya kalan, aynı günün sabah, akşam ve yatsı namazları cemaatle kılınıyorsa, imam, vaktinde kılınan gibi açıktan okur.

Vitir namazı da, vaktinde kılınsın veya kaza edilsin, Fatiha ve zamm-ı sure açıktan okunabilir. Kunut duaları açıktan okunmaz.

Tek başına gece **Evvabin, Teheccüd** gibi nâfile namaz kılan serbesttir, gizli veya açıktan okur, fakat öğle ikindi gibi gündüz kılınan namazlarla, **kuşluk** gibi nâfile namazlarda gizli okumak vacibdir. (Hindiyye)

Bir kimse, yalnız başına akşam, yatsı veya sabah namazını kılarken, Fatiha'nın bir kısmını okuduktan sonra, bir başka şahıs gelip, o kimseye uyarsa, imam Fatiha'yı açıktan ve tekrar yeni baştan okur. (Hindiyye)

Bir kimseye Fatiha'nın tamamını veya birazını gizli okuduktan sonra imam olursa, Fatiha'yı açıktan tekrarlar, çünkü cemaat olunca geri kalan kısmını sesli okumak vacib olur. Bir rekâtta kıraatin yarısını açıktan, yarısını gizli okuması çirkin olur. Açıktan okunarak tekrarlanması bundandır, yani o kimse sureyi bitirirken imam olsa, hem Fatiha'yı hem sureyi açıktan tekrarlar. (İbni Abidin)

Akşam ve yatsının sünnetlerini kılarken kazaya da niyet eden, açıktan okuyabilir. Gece kılınan **Evvabin** veya **Teheccüd** gibi nâfile namazları kılarken, kazaya da niyet eden, açıktan okuyabilir.

Açıktan okumak erkekler içindir. Kadın, hiçbir namazda, yanında kimse olmasa da, sesli okuyamaz. (Redd-ül muhtar)

Namaza dikkat edin

Soru: Vaizler, hatipler, hep İslam'ın sosyal strüktüründen, sosyo-ekonomik, sosyo-politik yönlerinden bahsediyorlar da neden, namazın öneminden, sünnetlerinden, secde-i sehvdan bahsetmiyorlar? Kabirde, ahirette neler sorulacak, iyi Müslüman olmak için neler yapmak gerekir? Dini gazete denilen bazı yayın organları da böyle. Acaba namazdan bahsetmeyi aşağılık mı kabul ediyorlar?

CEVAP

Böyle sualleri sahiplerine sormak gerekir. Fakat namazın önemi söz konusu olduğu için, (Namaz kılmaz ama dayımın oğlunun imanı çok kuvvetlidir. Teyzem de açık saçık gezer ama imanı

çok sağlam) diyen bir okuyucumuza bu vesile ile **cevap** vermek istiyoruz. Namaz kılmayanın, pervasızca günah işleyenin imanı kuvvetli olmaz. Bir kimse, namazı ne kadar doğru kılıyorsa, imanı ölçüde kuvvetlidir, parlaktır. Namaz kılmayanın ve kılmadığı için üzülmeenin imanı çok sönüktür, belki de çoğunun imanı yoktur. **Peygamber efendimiz**, (İman namaz demektir. Namaz dinin direğidir) buyuruyor. Direksiz din olur mu?

Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(İman, namaz demektir. Namazı itina ile, vaktine, sünnetine ve diğer şartlarına riayet ederek kılan, mümindir.) [İbni Neccar]

Peygamber efendimizin son sözlerinden biri, (Namaza dikkat edin) idi. (İbni Mace)

Namaz her iyiliğin anahtarıdır

Soru: Ben namaz kılmıyorum. Fakat hiç günah işlemiyorum. İçki içmem, kumar oynamam, hırsızlık etmem ve başka günahları da işlemem. Bunlar yetmez mi?

CEVAP

Namaz kılmamak çok büyük günahdır. Hırsızlık etmekten, kumar oynamaktan, içki içmekten daha büyük günahdır. Birçok hadis-i şerifte, kasten namaz kılmamanın küfür olduğu bildirilmiştir. Amel imandan parça olmadığı halde, namaz konusunda ittifak hâsıl olmamıştır. Namazın imandan olduğunu bildiren âlimler de olmuştur. Bu bakımdan namaz kılmamak, çok büyük tehlikedir.

Bir insan her türlü kötülüğü işlese, namaz kılmaya devam etse, namazı doğru olarak kılsa, kötülüklerin çoğunu, hatta tamamını terk eder; çünkü Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Namaz, münker ve fahşadan [edepsizlikten, akla ve dine uymayan her türlü kötülükten, her türlü günahattan] alıkoyar.) [Ankebut 45]

Namaz kılmanın fazileti çok büyüktür. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Namaz, her hayrın, her iyiliğin anahtarıdır.) [Taberani]

Bu hadis-i şerifleri okuduktan sonra, namaz kılmayan Müslümana hayret etmemek imkânsızdır.

İbadet ve ihtiyaç

Soru: Nefsime yenik düşerek, namaz kılmayı terk ettim. Şimdi bir bunalım içindeyim. Arkadaşlar, (Böyle zamanda namaz kılmak daha önemlidir) dediler. Peki, şimdi başlarsam, Allah, bu kulum sadece bana ihtiyacı varken, bunalımdayken namaz kılıyor demez mi?

CEVAP

Öyle düşünmek doğru değildir. Var olabilmek, varlıkta ve hayatta kalabilmek için, zaten her an Allahü teâlâyâ muhtacız. Gözümüzün görmesi, kulağımızın duyması, konuşmamız, nefes almamız, yürümemiz, oturmamız, kalkmamız için hep Allah'a muhtacız. Muhtaç olmadığımız bir an düşünülemez. Allahü teâlâyâ, sadece sıkıntıda olduğumuz zaman değil, her an muhtacız. Yaptığımız ibadetlerinse, bununla hiçbir ilgisi yoktur. Onlar zaten bizim kulluk vazifelerimizdir. Rabbimizin emridir. İmandan sonra en büyük vazifemiz, beş vakit namaz kılmaktır. Bunun için hemen namaza

başlamalı. Dualarımızın kabulü için de, sadece sıkıntılı zamanlarda değil, her zaman dua etmeli, Allahü teâlâdan af ve afiyet istemeli. Bir hadis-i şerif mealî şöyledir:

(Sıkıntıda duasının kabul edilmesini isteyen, rahat zamanında çok dua etsin!) [Tirmizi]

Ne zaman farz olur?

Soru: (Küçük bir çocuk yatsıyı kıldıktan sonra cünüp olsa ve fecirden sonra uyansa yatsıyı kaza etmesi gerekir) deniyor, ne demektir?

CEVAP

Akıl baliğ olmayan çocuk, yatsıyı kıldıktan sonra akıl baliğ olsa, o yatsıyı tekrar kılması farz olur, çünkü önceki kıldığı yatsı nafiyleydi, bülüğ çağında olmayana farz olmaz.

Hazret-i Âdem'den beri

Soru: Namaz, ne vakitten beri kılınıyor?

CEVAP

Namaz, ilk Peygamber Hazret-i Âdem'den beri kılınmaktadır. (Mevkufat)

Her dinde farzdı

Soru: Âdem aleyhisselamdan beri her dinde namaz var mıydı? Varsa kaç vakit idi?

CEVAP

Âdem aleyhisselamdan beri her dinde namaz var idi. Her ümmete bir vakit farz idi. Ama bir vakitte birçok rekat farz idi. Kimine sabah namazı, kimine akşam namazı farz idi. Her ümmete ayrı farz olan namazlar, bizim ümmetimize hepsi birden farz oldu.

Hak geçmez

Soru: Almanya'da çalışıyorum. Namaz kılacak kadar işi bırakınca hak geçer mi?

CEVAP

Hak geçmez. Hiç kimsenin namaza mani olma hakkı olmaz.

Mekke'de farz oldu

Soru: Neden namaz Mekke'de, abdest Medine'de farz oldu?

CEVAP

İkisi de Mekke'de farz oldu. Namaz Mirac'da farz oldu. Halbuki daha önce de namaz kılınıyordu. Kıyamete kadar ihtilafa düşmemek için Maide suresinde önemi bildirildi.

Namaz dinin direği değil mi?

Soru: Hoca denilen sosyalist bir yazar, (Namaz, karın doyurmaz, önce fakirin karnını doyurmalı. Namazın kazası da, cezası da yoktur. Dinin direği falan da değildir) diyor. Bu sözler küfür değil mi?

CEVAP

Elbette küfürdür. Bir Müslüman, namaz hakkında öyle çirkin sözler söyleyemez. Böyle söyleyen Müslüman ise küfre düşer. Müslüman olmayan da, ne söylerse söylesin, sözünün hiçbir değeri olmaz. En büyük ibadetin namaz olduğu Kur'an-ı kerimde bildiriliyor. Bir âyet-i kerime mealî:

(Namaz, münker ve fahşadan [edepsizlikten, akla ve dine uymayan her türlü kötülükten, her türlü günahant] alıkoyar. Çünkü zikrullah [namaz kılmak] elbette en büyüktür. [En büyük ibadettir]) [Ankebut 45]

Buradaki zikrullah, namazdır. Namaz diğer ibadetlerden daha büyüktür. (Beydâvî)

Namazın önemi hakkında bazı hadis-i şerifler:

(Namazı kasten terk eden kâfirdir.) [Taberânî]

(Namaz kılmayanın Müslümanlığı yoktur.) [Bezzar]

(Namaz kılmayanın diğer amellerini Allahü teâlâ kabul etmez. Tevbe edinceye kadar da Allah'ın himayesinden uzak olur.) [İsfehânî]

(Beş vakit namazı terk eden, Allah'ın hıfz ve emanından mahrum olur.) [İbni Mâce]

Bu hadis-i şerifler de, namazın dinin direği olduğunu göstermektedir.

Namaz kılmamanın zararı

Soru: Namaz kılmak büyük bir ibadet olduğu için terk edilmesi de çok büyük günah değil midir?

CEVAP

Elbette çok büyük günahdır. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Kasten [mazeretsiz] namaz kılmayanın diğer amellerini Allahü teâlâ kabul etmez. Tevbe edinceye kadar da Allah'ın himayesinden uzak olur.) [İsfehâni]

(Beş vakit namazı terk eden, Allahü teâlânın hıfz ve emanından mahrum olur.) [İbni Mâce]

(Namaz kılmayanın Müslümanlığı, abdest almayanın namazı yoktur.) [Bezzar]

(İman ile küfür arasındaki fark, namazı kılıp kılmamaktır.) [Tirmizi]

(Namaz, imanın başı ve Cehennemden kurtarıcıdır.) [Miftah-ul-Cennet]

Namaz kılmayan

Soru: Namaz kılmamanın zararı nedir?

CEVAP

Birçok zararı vardır. Seyyid Abdülhakim efendi hazretleri buyurdu ki:

Namaz kılmayan, her şeyden önce bütün müminlere zulmetmiş olur; çünkü her namazda (Esselamü aleyna ve ala ibadillahissalihin) demekle bütün müminlere dua ediliyor. Namaz kılmayan, her gün beş vakit namazda sünnetlerle beraber 21 kere tekrarlanan bu duadan Müslümanları mahrum bırakıyor. Kıyamette bütün müminler bu haklarını namaz kılmayanlardan alacaktır.

Namaza gevşeklik gösteren, kıymetini bilmeyip hafif tutan birçok cezaya uğrar:

Ömründen hayır ve menfaat görmez. Çeşitli hastalık, aşağılık, hakaret ve zilletler içerisinde hayat sürer. Salihlerden saygı görmediği gibi, çeşitli mahrumiyet ve sıkıntılara maruz kalır. Sıhhatinden hayır ve menfaat görmez. Genelde kötü yerlerde çalışanlar, namaz kılmayan veya namaza gevşeklik gösterenlerdir. Zahmetli, yorucu ve ağır işlerde çalışanlar da çoğunlukla bunlardır. Namazı doğru kılan, hem salihlerin yanında, hem de, arkadaşları ve akrabaları arasında saygı ve itibar sahibidir.

Namaz kılanda yaratılışındaki güzellikten başka bir güzellik ve cemal vardır ki, namaz kılmayan ne kadar güzelleşmeye, süslenmeye çalışsa da, her gün yıkanrsa da, yeni elbiseler giyseye de, yine bu güzellik ve cemale kavuşamaz. Güzel kokular sürünse de, kendisinde hâsıl olan tiksindirici kokuyu, hissedenlerden gizleyemez.

Namaz kılanın yüzü güzel olur, uzun zaman yıkanmasa da, günlerce çamaşır değiştirmese de, vücut, elbise ve çamaşırları pis kokmaz. Namaz kılmayan, sık sık yıkanıp çamaşır değiştirse de, o nezafete, o zarafete sahip olamaz. Günde defalarca sadaka verse, yetimleri sevdirirse, yedirip giydirse, günlerce Kur'an okusa, her yıl hacca gitse, buna benzer ibadet ve iyilik yapsa da sevap alamaz. Allahü teâlâ, o vakitleri namaza mahsus kıldığından bu vakitleri namazda geçirmek gerekir. Bu vakitleri Allahü teâlânın tayin ettiği şekilden çıkarmak yani bozmak zulmünde bulunduğu için namaz kılmayanın her işinden, hayır ve bereket kalkar, duası da makbul olmaz.

Namaz kılan Ya Rabbi dediği zaman, Allahü teâlâ, (**Lebbeyk = söyle yapılınsın**) buyurur. Namaz kılmayana lebbeyk, işittim demez. Ancak namazı doğru kılan hayır ve berekete ve rahmete vesile olur. Namazda, Hazret-i Âdem'den itibaren bütün müminlerin ve bütün mahlûkatın hakları vardır. Namaz terk edilince, Hakkın rahmeti, örtülü kalır. Rahmetin gelmesine kesilmesine sebep olduğundan bütün mahlûkat namazı terk edene buğzeder. Müslümanların dualarının bereketinden mahrum kalır. Ölse, mezarı yanından geçen bir Müslümanın okuduğu Fatihadan gerektiği kadar faydalanamaz. Allahü teâlâ böylelerini, üluhiyyet makamında özel hizmet sayılan namaza almadığından, bu önemli hizmetten kovulmuş olur. Bu hizmet için verilecek olan faydalardan mahrum kalır.

Namaz kılmayan, görünüşü bozularak yatağa düşer. Üstünü başını, yatağını, yorganını ve diğer şeylerini pisleterek berbat eder. Öyle olur ki, en yakınları, çocukları, hanımı, ana ve babası da ölümünden nefret eder. Hiç kimseden saygı göremez.. Bu kimse büyük bir padişah da olsa, yine ölüm zamanında nefret edilen bir şekilde ölür.

Namaz kılmayanın ölümünde, gözlerinde korku alametleri, telaş ve hüznün eserleri, gözünü göğe dikme işaretleri görünür. Gözlerinin rengi değişir. Yukarıya veya aşağıya doğru dikilir ki, bakmak mümkün değildir. Burun delikleri kurur. Kuş tüyü yatakta, süslü odada ve sarayda bin bir ihtişam ve debdebe içerisinde bulunsa da, yine zelil ve aşağı olur.

Namaz kılmamakla iman zayıflar. Bu kimsenin namaza saygısı olmadığından melekler, ölümler ve diğer yaratıklar da ona saygı göstermez.

Namaz kılmayan ölürken saç sakalı karışır. Namaz kılanın ise ölümünde de hayattaki durumu bozulmaz, canlı gibi kalır. Onun ölümünü gören, ölümünden haberdar değilse, uyuduğunu zanneder.

Namaz kılmayan ne kadar çok yemek yese de, yine açlık ızdırabı dinmez. Gittikçe şiddetlenir, dayanılmaz bir hâl alır. Ne kadar fazla ve iyi yemekler yedirilse, bu acı, bu ağrı, bu sızı dindirilemez.

Bu ızdırap teskin olunamaz. Hep açlıkla acı çeker. Açlık bir orantı halinde yükselir, artar. Nihayet kıvrana kıvrana can verir; çünkü namazı terk etmek büyük günahdır. Cezası da o nispette büyük olur.

Namaz kılan, güler yüzlü, parlak ve nurani yüzlü olur. Sevinç ve neşe alametleri yüzünde ve gözlerinde aşikâr olur. Kendi kusurlarını ve Hak teâlânın lütuf ve ihsanını görür de, alnından terler dökülür, burnunun delikleri sulanır. Kulak altları ve burun delikleri hafif bir şekilde terler. Güzel bir şekilde kokar. Renginde latif bir güzellik olur. Etrafa güzel kokular yayılır. En lezzetli ve en nefis yemekler yemiş gibi tok ve kanmış olarak vefat eder.

İbadetler imandan parça değildir. Yani inandığı halde bir ibadeti yapmayan veya bir haramı işleyen kâfir olmaz. Ancak namazda sözbirliği olmadı. **Hanbeli'**de bir namazı özürsüz terk eden kâfir olduğundan öldürülür. Yıkanmaz, kefene sarılmaz, namazı kılınmaz ve Müslümanların kabristanına konulmaz. Ayağına ip bağlanır, murdar bir it gibi, bir çukur kazıp içine konur. Üzerine toprak atılır. Üzerine kabir alameti de yapılmaz. **Şafii** ve **Maliki'**de büyük günah işlediği için ceza olarak öldürülür. **Hanefi'**de namaza başlayıncaya kadar dövülüp hapse atılır. Namaz kılmamak imansız ölmeye, namaz kılmak ise iki cihan saadetine sebep olur.

Soru: Mecusi'nin biri Ramazan ayında çocuğuna dışarıda yemek yedirtmiyor, Müslümanlara saygılı davranıyor ve son nefeste imanla ölüyor. Dini yazılarda ise namaz kılmayan Müslümanın imanla ölmesinin zor olduğu, yani imanının tehlikede olduğu yazıyor. O Müslümanken bile kâfir ölebiliyor da, kâfir nasıl Müslüman ölebilir?

CEVAP

İslamiyet insanlardan iki şey ister. Birincisi ne bildirilmişse hepsine olduğu gibi iman etmek. İkincisi bu iman ettiklerine hürmet edip, saygı göstermek, hepsini beğenmek. Bunlar imanla ilgilidir. Yapıp yapmamak ise günah ve sevab ile ilgilidir. Bahsettiğiniz örnekte üstelik bir mecusunin yani ateşe tapanın oruca, Müslümanların ibadetine hürmeti, saygısı, onun Müslüman olmasına vesile olabilir ki olmuştur da. Buna benzer olaylar çok olmuştur.

Fakat bir Müslümanın senelerce namaz kılmaması, diğer haramları işlemesi, bunları yaptığı veya yapmadığı için değil, iman ettiği hususlara saygıyı, hürmeti azaltacağı, hatta yok edebileceği için küfre düşme tehlikesi çok fazladır. Namaz dinin direğidir buyuruluyor. Namaz insanı elbette kötülüklerden alıkoyar buyuruluyor. Kendisini koruyucu namazı niyazi yok. Üstelik laf olsun diye, gevezelikle saygıyı hürmeti kaybedenler ise çoktur. Bu yüzden, ikisi çok farklıdır. Birbirine karıştırmamak lazımdır.

Kâfir bir kelime-i şahadet söylese hemen Müslüman olur, bütün günahları affolur, fakat namaz kılmayan Müslüman, yukarıda açıklamaya çalıştığımız sebepler yüzünden tehlikededir.

Namaz ve dindarlık

Soru: Namaz kılmadan da, hayır hasenat yaparak dindar olmak mümkün değil midir?

CEVAP

Sermaye olmadan kâr etmek nasıl mümkün değilse, namaz kılmadan da dindar olmak mümkün değildir. Namaz kılmayanın hayır hasenatına sevap verilmez. **Peygamber efendimiz**, (Namaz kılmayanın ibadetlerine sevap verilmez) buyuruyor. (Ebu Nuaym)

Namaz, dinin direğidir. Namaz kılan dinini doğrultmuş olur. Namaz kılmayanın dini yıkılır. Namazları, müstehab zamanlarında ve şartlarına ve edeplerine uygun olarak, mümkünse cemaatle kılmalı. Muhammed Masum hazretleri, (Bunlardan biri yapılmazsa, yas tutulsa yeridir) buyuruyor. Bir hadis-i şerif meali şöyledir:

(Bir mümin, namaz kılmaya başlayınca, Cennet kapıları açılır. Rabbiyle arasındaki perdeler kalkar. Bu hâl, namaz bitinceye kadar devam eder.) [Taberani]

Vazife elbette mukaddestir

Soru: Bazı kimseler, (Ben namaz kılmam ama fakirlere yardım ederim, hayvanlara acırım. Bunlar da ibadettir. Sadece namaz kılmakla olmaz. Vazife mukaddestir. Önce iş, sonra namaz) diyorlar. Namaz kılmayanın yaptığı iyi işler kabul olur mu?

CEVAP

(Sadece namazla olmaz) demek, namazı hafife almak olur. Namaz sanki iman gibidir. Nasıl ki, imanı olmayanın hiçbir ibadetine, iyiliğine sevap verilmiyorsa, namaz kılmayanın da hiçbir ibadetine sevap verilmez.

(Namaz kılmayanın ibadetleri kabul olmaz.) [Ebu Nuaym]

(Vazife mukaddestir. Önce iş, sonra namaz) diyerek namaz kıldırmamak doğru değildir. Namaz kılmakla işverenin hakkı geçmiş olmaz. Yani işverenin namaza mani olma hakkı olmaz.

Vazife ne demektir? Vazife, âmir tarafından emredileni yapmak, yasak edileni yapmamak demektir. Birkaç âmirin verdiği emir, birbirine benzemiyorsa, daha üstün olan âmirin emri yapılır. Memuriyette ve askerlikte de, birinci vazife büyük âmirin emrini yapmaktır. En büyük âmir kimdir? Vazife elbette mukaddestir. Çünkü hadis-i şerifte, (İnsanların en iyisi, insanlara faydalı olandır) buyuruldu. (Kudai)

İnsanlara ne yapılırsa faydalı olacağını da, en büyük âmir olan Allahü teâlâ bildirmiştir. Birinci vazife, en büyük âmirin emrini yapmak olduğuna göre, en büyük âmir ne diyor? (İmandan sonra en büyük vazife namaz kılmaktır) buyuruyor. Namaz kılmayanın ibadetleri, iyi işleri kabul olmadığı gibi, kazancı da bereketsiz olur.

Namaz kılmak, işi aksatmaz. Hatta namaz kılan, işini daha canla başla yapmaya gayret eder. Namaz kılan, kul hakkından, haramdan korkar, vazifesini ihmal etmez. (Namaz kılmaya vaktim yok) demek veya başka bahane uydurmak, beynamaz mazeretidir, namazın önemini bilmemektir. Hadis-i şerifte, (Bir kimse, namazını kasten, mazeretsiz kılmazsa, Allahü teâlâ onun diğer ibadetlerini faydasız kılar) buyuruldu. (İ.Gazali)

Allahü teâlâ, namaz kılmayanın iyiliklerine sevap vermez. (Sefer-i ahiret)

Soru: Eğer namazı evlenince kılsam kılmadıklarımın günahı af olur mu?

CEVAP

Namaz, hac gibi ömürde bir defa yapılmıyor ki, evlenince, askerlikten sonra kılarım diyesiniz. Günlük yemek gibidir. Mesela ben birkaç gün yemeyeyim veya evlendikten sonra yerim deseniz olur mu?

Namaz kılmayanın hali

Soru: Namaz vakti çıkarken namazı kılmadığı için üzülmeenin imanı gider mi?

CEVAP

Evet, imanı gider ama üzülmemek ne demektir? Namaz kılmayan, içki içen ve açık gezen, eğer ben de namaz kılsam iyi olur, içki içmesem iyi olur, açık gezmesem iyi olur diyerek günahlarına devam ediyorsa kâfir değildir. Bunları yapıyor bu arada oruç da tutuyorsa yine kâfir denmez. Biz de bazı günahları işliyoruz, gıybet ediyoruz. Hadis-i şerifte gıybet zinadan kötüdür buyuruluyor. Suizan ediyoruz vb. Ama yaptığımızı günahtır diyoruz. Namaz kılmayan da böyle diyorsa kâfir olmaz. Namaz kılsam da açık gezsem de içki içsem de kalbim temizdir, içmeyenleri namaz kılanları görüyoruz, benim onlardan neyim aşağı diyorsa tehlikededir. Ben kapanırsam namaz kılsam onlardan iyi olurum diye düşünüyorsa, yaptığının yanlış olduğunu biliyorsa küfür olmaz.

Farzı yapmamanın günahı

Soru: Bir insan içki içip kumar oynasa mı daha çok günah kazanır, yoksa namaz kılmasa mı?

CEVAP

Namaz kılmasa veya oruç tutmasa yani bir farzı yapmasa daha çok günah kazanır. Çünkü farzları yapmamanın günahı, haram işlemek günahından daha çoktur. Haramdan sakınmanın sevabı, farzı yapmanın sevabından kat kat çoktur.

İbadetleri kazaya bırakmak

Soru: (Çok kimse, şimdi ibadetlerini yapmıyor, "Emekli olunca hepsini kaza ederim" diyor. Be mübarek adam, sanki yaşayacağın garanti mi de ibadetlerini emekli olmaya bırakıyorsun? Yaşamın garanti olsa bile, insan yaşlanınca, gençken olduğu gibi kolay ibadet edemez, abdestli duramaz, ağrıdan sızıdan namazlarını doğru dürüst kılamaz, Ramazan orucunu tutamaz, nerede kaldı ki bunları kaza etsin) deniyor. Böyle denince, sanki yaşaması garantiye ve yaşlanınca ibadetini rahat yapabilirse kazaya bırakmasının caiz olduğu anlaşılıyor. İnsan hiç yaşlanmasa ve yaşayacağı da garanti olsa, orucunu ve namazını kazaya bırakması haram olmaz mı?

CEVAP

Elbette haram olur. Hep genç kalsa, emekli olunca kazalarını rahatça ödese bile, ibadetlerini kazaya bırakıp geciktirdiği için haram işlemiş olur. Bir de, bir ibadeti zamanında yapmakla, kazasını ödemek arasında sevab bakımından dağlar kadar fark vardır. Namaz vakitli ibadettir. Vaktinde kılmak gerekir. Bir vakit namazı kazaya bırakmak, çok büyük günahdır. Kaza edilse bile günahı affolmaz. Ayrıca tevbe etmek gerekir.

Emekli olunca, kazalarını ödeyebilen sadece azaptan kurtulur, ama namazdan ve oruçtan hâsil olacak büyük sevaba kavuşamaz. Kurban kesmeyip kazasını yapan, yani değerini sonra veren kimse de, sadece azaptan kurtulur, kurban kesme sevabına kavuşamaz.

Namazı, kazaya bırakmak büyük günah olduğu gibi, kazasını geciktirmek de büyük günahdır. Bu büyük günah, kaza kılacak kadar zaman geçince, bir misli artar. Kaza etmeyi geciktirince de, tevbe etmek farz olur.

Soru: (Namaz kılmayanın İslam'dan nasibi yoktur) sözü, namaz kılmayana kâfir demek olur ki, bu da Ehl-i sünnet itikadına aykırı değil midir? İbadet etmeyene kâfir denir mi?

CEVAP

Bu söz hadis-i şeriftir, çeşitli hadis kitaplarında vardır. Bunun gibi namaz kılmamanın küfür olduğunu bildiren hadis-i şerifler çoktur. Birkaçı şöyledir:

(Namazı kasten terk eden kâfirdir.) [Taberânî]

(Namaz kılmayanın dini yoktur.) [İbni Nasr]

(Namaz kılmayanın Müslümanlığı yoktur.) [Bezzar]

(Bizimle kâfirlik arasındaki fark namazdır. Namazı terk eden kâfir olur.) [Nesâî]

(İman, namaz demektir. Namazı itinayla, vaktine ve diğer şartlarına riayet ederek kılan, mümindir.) [İbni Neccar]

İlmahal'de, (Namaz kılmayanın İslam'dan nasibi yoktur) hadis-i şerifiyle diğer hadis-i şerifler açıklanarak deniyor ki:

Ehl-i sünnet âlimleri sözbirliğiyle, (İbadetler imandan parça değildir) buyurdular. Yalnız, namazda söz birliği olmadı. Fıkıh imamlarından İmam-ı Ahmed ibni Hanbel, İshak ibni Raheveyh, Abdullah ibni Mübarek, İbrahim Nehaî, Hakem bin Uteybe, Eyyub Sahtiyânî, Davud Taî, Ebu Bekir ibni Şeybe, Zübeyr bin Harb ve daha birçok büyük âlimler, (Bir namazı bile bile, kasten kılmayan kimse kâfir olur) dedi. (Namazın ehemmiyeti kısmı)

El-fikhü alel mezahibil-erbea kitabında da deniyor ki:

Hanbelîler ile Abdullah bin Mübarek, İshak bin Raheveyh ve bazı **Şâfiî** âlimleri dediler ki: Namazı mazeretsiz olarak, kasten terk eden kimse kâfir olur. Bu söz, Hazret-i Ali'den de nakledilmiştir. Bunlar, delil olarak Tevbe sûresinin (Eğer müşrikler tevbe eder, namaz kılar ve zekât verilerse serbest bırakın!) mealindeki 5. âyet-i kerimesini bildirmişlerdir. **Resulullah** efendimiz bu âyet-i kerimeyi açıklayarak buyurdu ki:

(Müşrikler La ilahe illallah deyinceye, namaz kılincaya ve zekât verinceye kadar onlarla savaşmakla emrolundum.) [Buhârî]

Diğer üç mezhep mensuplarıysa, (Bir kimse namaz kılmayı, zekât vermeyi vazife bilmez, farz olduğuna inanmaz, bunları yerine getirmede için üzülmez, günaha girdiğini bilmezse, kâfir olur) demişlerdir. Yani **Hanefî**, **Malikî** ve Şafiî'de namaz kılmayan kâfir olmuyor, ancak önem vermezse yine o mezheplerde de kâfir oluyor.

Soru: İlmahal'de, **Tergib-üs-salat** kitabından alınarak, (Bir namazı özürsüz, vaktinden sonra kılan, seksen hukbe Cehennemde yanacaktır) mealindeki hadis-i şerif bildirilmektedir. Namazı kılmak niye günah oluyor?

CEVAP

Günah olan, namaz kılmak değil, namazı kasten kılmayıp kazaya bırakmaktır. Tевbe edip o namazı kaza ederse, cezadan kurtulur. Çünkü Mektubat'taki bir hadis-i şerifte, (Bir namazı bile bile, vaktinde kılmayıp, kaza etmeyene, Cehennemde seksen hukbe azap edilecektir) buyuruluyor. (m. 266)

Demek ki, tevbe edip kaza eden, hattâ kaza etmediği hâlde, şefaate yahut affa kavuşan cezadan kurtulur.

Namazla alay edilmez

Soru: Bir hoca, (Müslümanlık, sadece yatıp kalkmak değildir, namazdan başka yapılacak çok iş vardır) dedi. Namaz için yatıp kalkmak tabiri uygun mudur?

CEVAP

Uygun değildir. Kalam, mantık ve matematiğe dair eserleri de olan büyük âlim Sarı Lütfi denilen Tokatlı Molla Lütfi, bir dersinde, insanların doğru namaz kılmadıklarını bildirmek için, (Bizim kıldığımız namaz, yatıp kalkmaktan başka şey değildir) demiş. Onu çekemeyen muhalifleri, (Namaz için yatıp kalkma tabirini kullandı) diyerek şikâyet etmişler, yatıp kalkmak tabiri namazı önemsiz görmek kabul edildiği için Hatibzade Muhyiddin efendinin verdiği fetvaya istinaden mahkeme neticesinde Sultanahmet meydanında idam olunmuştur. (1495)

Yavuz Sultan Selim Han, Ahmed ibni Kemal paşaya (Tokatlı Molla Lütfi hocanız imiş. İlimi, irfanı yüksek, değerli, dört başı mamur bir ilim adamı iken idamına sebep ne oldu?) diye sordu. Kemal Paşazâde, (Hocam haset belasına uğradı. bir âlim, kâmil, salih, dindar bir kişi iken, düşmanları haset ettiler, namaza önem vermiyor diyerek katline sebep oldular) dedi.

Şakadan da olsa, başka bir niyetle de olsa, namaza yatıp kalkmak dememelidir. Namazı doğru kılanın her işi düzgün olur. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Namaz, münker ve fahşadan [edepsizlikten, akla ve dine uymayan her türlü kötülükten, her türlü günahattan] alıkoyar; çünkü zikrullah [Namaz kılmak] elbette en büyüktür ibadettir.) [Ankebut 45; Beydavi]

Bir genç, namaz kılar ve her türlü kötülüğü de yapardı. Bu gencin durumunu **Resulullah**a bildirdiler. **Peygamber efendimiz**, (Bir gün gelir namaz, onu diğer günahlardan alıkoyar) buyurdu. Aradan çok zaman geçmedi. O genç günahlarına tevbe etti, iyi hâl sahibi oldu. Bu bakımdan namazı doğru kılmalıdır!

Doğru kılınan namaz, bütün kötülüklerden uzaklaştırır. Yani insan namazı doğru kılsa, dine uymuş olur. Dine uyan da, hiç bir kötülüğü işlemez, ayrıca dinimizin emrettiği iyi işleri yapmaya çalışır. Namaz gibi çok önemli bir ibadet için yatıp kalkmak tabiri kullanılmamalıdır!

Namaz kılmayanın iyilikleri

Soru: (Namaz kılmayanın hiçbir iyiliğine sevab verilmez ve haram işleyenin ibadetleri kabul olmaz) deniyor. Allah iyiliklerimizi niye zayi ediyor ki?

CEVAP

Allahü teâlâ iyilikleri zayi etmez. Kimseye haksızlık etmez. Namaz kılmamak en büyük günahlardan biridir. Yani namaz kılmamak haramdır. (Haram işleyenin ibadeti kabul olmaz) demek, o ibadet için bildirilen büyük sevablara kavuşamaz, yani sevablarının hepsini muhafaza edemez, çünkü günahlar bu sevapları azaltır demektir. Yoksa hiç sevab alamaz demek değildir. Her ibadetten sevab alınır, ama işlenen haramlar sevabları alıp götürür. Diyelim ki, oruç tutana 70 birim sevap veriliyorsa, içki içene de 70 birim günah yazılıyorsa, orucunu içkiyle açan 70 sevab kazanırken, içki içince 70 günah yüklenir ve sevabsız kalır. Eğer oruç tutmasaydık, içki günahı artı olarak kalacaktı. Orucun, içki günahının affına sebep olması yetmez mi? Günah işleyenlerin de ibadetlerini aksatmamaları gerekir. Başka günahlar da işlemişse sevabları eksilere iner. Namaz kılmamak bin birim günah ise, ne kadar çok iyilik ve ibadet edersek edelim, bin birimi bulamayız. Nafile ibadetler farzların yanında denizde damla bile olmadığı için, yapılmayan farzların günahları bu iyilikleri alır götürür, insan hiç iyilik etmemiş duruma düşer. İşte, (İyiliklerine sevab verilmez veya haram işleyenin ibadetleri kabul olmaz) bu demektir. (Kaza namazı olanın nafile namazları kabul olmaz) demek de böyledir. Farzı tehir edip nafileyle meşgul olunca, farzı tehir etme günahı, nafile namazın sevabından fazla olduğu için nafile namazları boşa gitmiş olur. Yoksa nafile namaz kıldığı için elbette sevab alır, fakat zararı kârından pek çok olur. Çünkü farzın yanında nafileler, denizde damla bile değildir.

Yukarıdaki bilgiler, itikadı düzgün olan yani Ehl-i sünnet itikadındaki Müslümanlar içindir. Ehl-i sünnet itikadında olmayana bid'at ehli denir. Bid'at ehlinin ibadetleri sahih olursa da, âhirette, dünyada yapmış olduğu iyiliklerin, hayrat ve hasenatının sevabına kavuşamaz. (Cennet Yolu İlmihâli)

Kâfirlerin ve bid'at sahibi olanların, hayırları reddedilip, şerleri için de ceza görürler. (Cevab Veremedi)

Her kötülüğün tek ilacı

Soru: Bir arkadaş namaz kıldığı halde içki ve diğer kötülükleri bırakmıyor. Bu nasıl oluyor?

CEVAP

Doğru kılınan namaz her türlü kötülükten alıkoyar. (Ankebut 45)

Kötülükten alıkoymayan namaz doğru kılınmıyor demektir. Hadis-i şerifte buyruluyor ki:

(Bir kişinin namazı, kendini fahşa ve münkerden [her türlü kötülükten] alıkoyamıyorsa, Allah'tan uzaklığı artar.) [Taberani]

O halde yapılacak iş, namazı doğru kılmaya çalışmaktır. Namazı doğru kılabilmek için önce itikadın düzgün olması şarttır. Daha sonra diğer şartlar gelir. Guslün ve abdestin doğru olması lazımdır. Bu şartlara riayet eden, mutlaka her türlü kötülüğü bırakır.

Kötülerle gezmek bile çok zararlıdır. Hadis-i şeriflerde buyruldu ki:

(Kötü arkadaş, demirci körüğü gibidir. Üflenince, ateş kıvılcımları seni yakmazsa da, kokusu seni rahatsız eder.) [Buhari]

(İyi arkadaş, güzel koku satan gibidir. Sana koku sürmese de, yanında bulunduğun müddetçe güzel kokusundan faydalanırsın.) [Müslim]

İçki ve namaz

Soru: Kocam içkili iken namaz kılıyor. Namazı kabul olur mu? Oruç da tutuyor. İçkiyle orucunu açtığı da oluyor. Namazı da orucu da boşa mı gidiyor?

CEVAP

Günah ayrı, ibadet ayrıdır. Yani günah işleyen kimsenin de ibadetleri sahih olur. Namaz borcundan, oruç borcundan kurtulur. Ayrıca, doğru kılınan namaz insanı kötülüklerden, günahlardan alıkoyar. Ahirette niçin namaz kılmadın, oruç tutmadın diye sorguya çekilmez. Niye içki içtin diye sorguya çekilir. İçki içenin kıldığı namazlar sahih olur, fakat kabul olmaz. Kabul olmaz demek, sahih olmaz demek değildir. Sahih ve ihlâslı olan her ibadetin sevabı olur. Namaz borcundan kurtulur; fakat namazdan hâsıl olan büyük sevabların hepsine kavuşamaz demektir.

Açık gezen kadının namazı da böyledir. Namaz borcundan kurtulur, namaz kılmakla hâsıl olacak büyük sevabların hepsine kavuşamaz, yani sevabı az olur. Bu sadece içki içen, açık gezen için değil, her çeşit günahı işleyen için de böyledir. Yalan söyleyen, gıybet eden, laf taşıyan kimsenin de namazlarının sevabları azalır.

Doğru kılınan namaz

Soru: Doğru kılınan namazın her türlü kötülüğü önlediği bildiriliyor. Namazı nasıl kılırsak doğru kılmış oluruz?

CEVAP

Namazın doğru olması için şunlar gereklidir:

1- Düzgün iman sahibi yani Ehl-i sünnet itikadında olmak gerekir. İtikatta bozukluk varsa, namazı ve hiçbir ibadeti kabul olmaz. Onun için her Müslüman Ehl-i sünnet itikadını öğrenmeli.

2- Haramlardan sakınmalı. Haram yiyenin, haram işleyenin namazı kabul olmaz. Yani sadece namaz borcu ödenir, âhirette niye namaz kılmadın diye sorulmaz, ama sevabından mahrum kalır.

3- Namazın farzlarına, vaciblerine, sünnetlerine ve müstehablarına riayet etmeli. Namazı mekruh veya ifsat edecek şeylerden sakınmalı.

4- Her zaman namazı cemaatle kılmaya gayret etmeli.

5- Namaz vakti girince, hemen kılmaya çalışmalı, geciktirip mekruh vakte bırakmamalı.

6- Gusül ve abdest doğru alınmazsa, kılınan namaz da doğru olmaz. Alınan gusül ve abdest sahih değilse, namaz da sahih olmaz.

7- Gusül ve abdestin farzlarına, sünnetlerine ve müstehablarına uyulmaz, mekruhlarından ve müfsitlerinden kaçılmazsa, böyle alınmış gusül ve abdestle kılınan namaz, doğru kılınmış namaz olmaz. Farz ve müfsitlerine uyulmazsa, namaz zaten hiç sahih olmaz. Mesela kaplama veya dolgu dışı olan, **Maliki** veya **Şafii** mezhebini taklit etmezse guslü sahih olmaz. Guslü sahih olmayınca namazı da sahih olmaz.

8- Namaz surelerini doğru okuyabilmeli. Doğru okunmazsa namaz sahih olmaz.

Bir insan, namaz kıldığı hâlde, kötülüklerden kurtulamıyorsa, namazı doğru kılmadığı anlaşılır.

Namaz kılmak kime zor gelir

Soru: Müslüman olmak isteyen gayrimüslimler, (Müslüman oluruz; ama günde beş kere namaz kılmak, yılda bir ay oruç tutarak aç kalmak ve daha başka emirler bize güç geldiği için Müslüman olmuyoruz) diyorlar. İbadet etmek niçin güç gelir?

CEVAP

Müslüman olana ibadetler güç gelmez. Müslüman olsalar böyle şeyler söylemezler. İmam-ı Rabbani hazretleri, Mektubat'ında buyuruyor ki:

Allahü teâlâ, kullarına yapabilecekleri şeyleri emretmiştir. Güç yetiremeyeceği işleri emretmemiştir. İnsanları zayıf yarattığı için, kolaylık göstermiştir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruyor ki:

(Allah, size hafif, kolay emretmek istedi, çünkü insan, zayıf yaratılmıştır.) [Nisa 28]

Namaz, oruç kolaydır. Zekât için de malın tamamının değil, kırkta birinin verilmesini emretmiştir. Dinin diğer emirlerine dikkatle ve insafla bakılırsa, bu kolaylıklar görülür. Bununla beraber ibadet etmenin güç geldiği kimseler yok değildir. İbadetlerin zor gelmesi, Allahü teâlânın düşmanı olan nefstendir. Namaz kılmak ve diğer ibadetleri yapmak, ancak müminlere kolay gelir. Kalbi kararmışlara zor gelir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Bu din [inanıp ibadet etmek] müşriklere güç gelir.) [Şura 13]

Münafığın namazı

Soru: Münafık da namaz kılar mı?

CEVAP

Münafık, Müslüman görünen kâfir demektir. Kâfir namaz kılmaz, ama namaz kılıyor görünür. Münafıklarla ilgili hadis-i şerifler:

(Münafıklar Kur'anı öğrenirler ve Kur'anla ilim ehliyle mücadele ederler.) [Taberani]

(Münafıklar ikindi namazını akşama doğru kılarlar.) [Hakim]

(Münafıklarla bizim aramızdaki eman namazdır.) [Hakim]

(Namaz aşikâre oldu, kabul ettiler [öyle göründüler] Zekât gizli oldu vermediler.) [Bezzar]

(Yatsı ve sabah namazına münafık devam edemez.) [Hakim]

(Bizimle münafıklar arasındaki alamet, yatsı ve sabah namazlarına gelmektir. Münafıklar her zaman bunu yapamazlar.) [Said bin Mansur]

En büyük günah

Soru: Namaz kılmak ibadet yani sevap olduğuna göre, sevabı her gün işlemek yerine, müsait olduğum zamanlar veya emekli olunca kılsam ne mahzuru vardır? Orucu da, her yıl belli ayda değil, emekli olunca hepsini tutsam ne mahzuru olur? Sonuçta bunların hesabını ben vereceğime göre, sevap işlemeyi geciktirmem veya hiç işlemem niye günah oluyor ki?

CEVAP

Namaz kılmayan çok kimse, namaz kılmayı, sadece sevab zannediyor. Namaz kılmamak, en büyük günahlardan biridir. İçki içmekten de daha büyük günahdır. Üç hak mezhepte, namazı kasten bırakanın cezası ölümdür. Bu ceza, namazın önemini göstermektedir.

Emekli olunca, namazların ve oruçların kazalarını ödese bile, geciktirdiği için haram işlemiş olur. Bir de, bir ibadeti zamanında yapmakla, kazasını ödemek arasında sevap bakımından dağlar kadar fark vardır. Bir hadis-i şerif meali:

(Ramazanda bir gün oruç tutmayan, onun yerine bütün yıl oruç tutsa, Ramazandaki o bir günkü sevaba kavuşamaz.) [Tirmizî]

Namaz da oruç gibi vakitli ibadettir. Vaktinde kılmak gerekir. Bir vakit namazı kazaya bırakmak, çok büyük günahdır. Kaza edilse bile günahı affolmaz. Ayrıca tevbe etmek gerekir.

Emekli olacağı ve emekli olunca kaza etme imkânı olacağı garanti olsa bile, emekli iken kazalarını ödeyebilen, sadece farz borcundan kurtulur, ama namazdan ve oruçtan hâsıl olacak büyük sevaba kavuşamaz. Farzı geciktirme cezası da affolmaz. Kurban kesmeyip kazasını yapan, yani değerini sonra veren kimse de, sadece azaptan kurtulur, kurban kesme sevabına kavuşamaz.

Namazı, kazaya bırakmak büyük günah olduğu gibi, kazasını geciktirmek de büyük günahdır. Bu büyük günah, kaza kılacak kadar zaman geçince, bir misli artar. Kaza etmeyi geciktirince de, tevbe etmek farz olur.

(Hesabını ben vereceğim) demek de çok yanlıştır. Hiç namaz kılmayan hatta iman etmeyen kimse de, (Nasıl olsa hesabını ben vereceğim) diyebilir. İçki içen de, diğer günahları yapan da, oruç tutmayan da aynı şeyi söyleyebilir. Neticede zararı kendine olur. Allahü teâlânın emirlerini zamanında yapmak ve yasak ettiklerinden de, her zaman kaçmak gerekir.

Namazların birleştirilmesi

Soru: İşlerimin yoğunluğu sebebiyle namazları vaktinde kılamıyorum. Bir arkadaş, dinde kolaylık vardır, namazların hepsini birleştirip kılmamı söyledi. Gece eve gidince hepsini kıl dedi. İşlerimi aksatmadan namazımı nasıl kılabilirim?

CEVAP

Namazlarınızı aksatmadan işlerinizi yapmalısınız. Müslüman için en önemli ibadet namazdır. İş aksayabilir, ama namaz asla aksamaz. Namazı aksatanın işinde hayır olmaz. İş esas alıp namazı ikinci plana almak salih Müslümana yakışmaz. Onun maksadı namazdır, onun en zevkli anı namazdadır. Namazı gaye bilen, diğer işleri kolaylaştırır.

Dünya ve ahiret saadetimiz için, işlerimizin hayrını görmek için, namazı öne almalı, namaz kılmadan işe başlamamalı. Namaza mani olan işte hayır olmaz.

İşlerin yoğunluğu sebebiyle namaz cem edilmez. Herhangi bir sebeple namaz kazaya kalma tehlikesi varsa, kazaya bırakmamak için cem edilir. Sonra gündüz kılmayıp gece cem edilmez. Öğle ile ikindi, akşamla yatsı zaruret olunca **Hanbelî** mezheb taklit edilerek, takdim veya tehir edilip birleştirilerek kılınır. Namaz her işten önemlidir. Ayakta kılınmazsa, oturarak kılınır, oturarak da kılmayan yatarak kılar. Su bulunmazsa veya suyu kullanmakta sakınca varsa, teyemmüm edilir.

Bütün bunlar namazın önemini göstermektedir. **Peygamber efendimiz**, (Namaz dinin direğidir) buyuruyor. (Taberanî, Beyhekî)

Direksiz bina olmadığı gibi, namazsız Müslümanlık da olmaz.

Namazsız din olmaz

İş arasında namaz kılanlardan olma sen,

Mahşer günü saçını yolanlardan olma sen.

Allah'ın her emrini öne almalı kişi,

Önce namazı kılıp sonra yapmalı işi.

İş önce gelir diye namazları aksatma,

Önce namazını kıl, dini dünyaya satma.

Direksiz bina olmaz, direk varsa yıkılmaz,

Namaz dinde direktir, namazsız İslam olmaz.

Vücutta baş ne ise, öyledir dinde namaz,

Başsız vücut olmazsa, namazsız da din olmaz.

Başsız beden yürüse korku kaplar insanı,

Başsız görür evliya da namaz kılmayanı.

Evlenmekle affedilir mi?